והא איבא חציצה. פירש בקונטרס שטבעת תקוע בשיר בחוזק ואין המים נכנסים שם ואומר ר"י דלריך לומר שפעמים מקריבים אותן ועושים מהן מלאכה בפני עצמן שאם כל שעה היו קבועים בצואר הבהמה היה הכל משיב כלי אחד ולא הוי חציצה והא"ל פור"ת פירש והא איכא חציצה לפי שהוא דבוק בצואר הבהמה:

בשריתכן. להמי לא מוקי לה כמתולגין דאין דרך השיר להיות כן:

טבעת שהתקינה לחבור בה מתניו. גרלה לר"י דהיינו לחבור מלבושיו שהן רחבים ואוגדם כנגד מתניו בטבעת כעין שפי' בקונטרס לקשור בה את כתפיו:

היא של אלמוג וחותמה של מתכת.

ול"ת והא יש בה בית קיבול מקום מושב החותם וי"ל דאין זה בית קיבול דאמריכן בית קיבול העשוי למלאות [a] לא שמיה בית קבול [b]:

והתניא מחט בין נקובה בין אינה נקוב'. גרלה לר"י דלא פריך אליב' דאביי דאיהו הוה מפרש שאינה נקובה היינו שניטל מורה או עוקלה אלא אליב' דרבא פריך דלדידיה לא מלינן לפרש הכי כדמוכח בריש כל הכלים (לקמן קכג.) ותימה לר"י דכיון דלא ידע המקשה דמיירי בגלמי א"כ אלא הכי מקשה ליה לרבא דפריך בריש כל הכלים (ג"ז סס:) והוא

טהורות. דלא משום תכשיט מיטמאו דאין תכשיט לכלי וכלי נמי לא הוו אלא תכשיט כלי ומיהו בעודן ממובכות לכלי מיטמו עם הכלי דהוי יד לכלי דכל הממובר לו הרי הוא כמוהו: **בכאן מנוי אדם לנוי בהמה.** מתני' כגון שנעשה שיר זה לתכשיט אדם וכעודו לאדם נטמא ולאחר טומאתו נתנו לבהמה ולריך להטהילו מטומאתו דאשונה אלא יגע בטהורות: **הואיל ואדם מושך בכן אף הבהמה.** תחיב ליה כלי תשמיש לאדם: **מקל של בהמה.** שרודין בו את הגמל. או את האנקה. [c] אי נמי כעין שעושין להנהיג את הדוב: **של מפכם.** דאילו של עץ פשוטי כלי עץ לא מקבלי טומאה: **מאי טעם.** הרי לוכך בהמה: **רודה.** מכה ומייסרה: **והאיכא חגילה.** שטבעת הקבוע בשיר קבוע בו במחוך ואין המים נכנסין שם: **בשריתכן.** הכה בפטיש עד שנתפשט ונתרחב הנקב סביב סביב: **הרב יוסף סבירא ליה.** דאמר כשהן של בהמה נמי מקבלי טומאה הואיל ואדם מושך בהן הלכך כי ליתכן לאחר טומאה אכתי במילתייהו קיימי ולא פרחה טומאתן דאכתי חזו לבהמה: **דאי הרבי יצחק.** דאמר לא מקבלי טומאה אלא בעודן לאדם טומאתה זו שקבלו בעודן לאדם כיון דליתכן ושוב אין נאים לאדם בטלי לגבי תמורת תכשיט וטהרו מטומאתן: **יורדין עודין טומאתן במחשבה.** מאחר שחישב עליו שיעתנו כמות שהוא עכשיו ולא יוסיף תיקון אחר הוא גמר מלאכתו ומקבל טומאה: **ואין עולין מטומאתן.** מאחר שחישב על העור לעשות שטיח ירד לידי טומאתה ואם חזר וחישב עליו לרלועות וסנדלים לא בטל מתורת כלי [d] ולא טהר בכך עד שיתן בו אחמל דהוי שיעוי מעשה הא בשיעוי מעשה מיהא עולה מטומאתו: **לתקן.** וזו היא תקונו לגורך בהמה: **לאו מעשה הוא.** לבטלו מתורת כלי: **במחוללין.** מתחלה נעשו חלולין רחבים שם חלל בדביקתן שנתן טבעת בתוך טבעת כמות שהוא לחב: **שחוללין.** יש חילוק בהלבוחיהן ואיני יודע מהו חילוקן: **אלא לענין שבת.** לענין הוצאת שבת יש חילוק בין יש עליה חותם לשאין עליה חותם כדאמר לקמן (לקמן לב:): **דא ודא אחת היא.** כל טבעות דין אחד להן: **שהתקינה לחבור בה מתניו.** שקבעה בראש לרועה ועשאה כמין בוקל"א שעושין לסרגין של סוסים: **ולקשור בה בין כתפיו.** כתי' זרועותיו בראל"ייר"א: **עטורה.** דהדר הויא לה כטבעת כלים ולא דמיא לאדם מושך בהם שאינו משתמש בה כלום אלא מוצחת ועומדת לרלועה ומיהו עם הרלועה מקבלת טומאה אבל אם היה עוטלה ומחזירה אינה מקבלת טומאה לעלמה: **כי קאמר ליה איהו גמי.** לא ודא אחת היא: **דאמצע קאמר ליה.** דכתר טבעת אוזנין ופשוטי כלי תכתות עמיהם: **היא של אלמוג עטורה.** דפשוטי כלי עץ הוא: **אלא לענין שבת.** לענין הוצאת שבת יש חילוק בין נקובה לשאינה נקובה דנקובה קתני חייב חטאת ובשאינה נקובה כגון חיספינגל"א שהיא תכשיט קתני אינו חייב חטאת בפרק במה אשה (לקמן דף מ:): **חורה.** חור אלה: **עוקלה.** פיוטי"א: **חלודה.** רוחיילר"ה: **והוא שריתומה.** לימ"א שאין בה חלודה: **מוסר לטלטלה בשבת.** בתלר דהא חזיא לאיטול את הקוץ ותוכרת כלי עליה: **ולא אמרו נקובה.** חלוקה הלכותיה אלא לענין טומאה בלבד דנקובה מקבלת טומאה ושאינה נקובה לא: **הא הרגמא אחי.** בפרק כל הכלים: **בגלמי.** שהוא גולם שנקלעה מן החוט ועומדת לינקב אתם הוא דכל זמן שלא נקבה אינה מקבלת טומאה דהא לא נגמרת מלאכתה ולענין טומאה כלי מעשה כתיב (במדבר לא) שגמר כל מעשהו ומיהו לענין שבת שריא דזימנין דממליץ עליה ומנח לה הכי ומשוי לה מנא לגטילת קוץ אבל מחט שנגמרה מלאכתה כגון חיספינגל"א שאינה עומדת לינקב דא ודא אחת היא לטומאה: **מתני' מרדעת.** בטטי"ל ומנימין אותן כל היום על החמור לחממו דאמרי אינשי חמרא אפילו בתקופת תמוז קריר ליה (לקמן נג.): [ספ] מפרש: **וכריס.** אילים: **לכוכיס שחוזות ככולות וכבוגות.** מפרש בגמרא (נג: נד.): **לרוחות.** דליהן לרוחות פעמים ליבש שמהדקן כדי שלא יחלבו עוד ויתעבר או יהו שמנות לאכול ופעמים לחלב לשמור חלבן שלא יטפטף לאדם וקוטרין לסם כיס בדליהן: **ר' יוסי אוסר בכולן.** דמשוי הוא: **חוץ מן הרחלים הכבוגות.** שהוא שמירת לחמן שלא יטנף ויהי להו תכשיט: **יוצאות לרוחות ליבש.** ר' יהודה סבירא ליה כתנא קמא דלא משוי הוא ומיהו ליבש דמיהדק שפיר וליכא למיחש דילמא נפיל ואתי לאיתויי אבל ליחלב דלא מיהדק שפיר מישין: גמ'

בגלמי. בכל"ר ליתא. [a] כלים פכ"ה מ"ט לקמן נח: סוכה יג: קדושין נט. [מנחות סט:]. [b] תוספתא דכלים (כ"מ) פ"כ. [c] כלים פ"ב מ"ח. [d] תוספתא שם. [e] לקמן נט: כלים פ"ג מ"ז. [f] לקמן קכג. כלים שם מ"ה. [g] כלים שם. [h] לקמן קכג. [תוספתא שם]. [i] ל"ל תמרו. [j] [לקמן סב. קמו: קכג. מירוכין מח: פסחים יב: סוכה יט. כתובות קו. ב"מ כב. פ: קז. קט. בכורות נה. יומא פיסה כ:] יבמות. שם ד"ה חיסון]. [k] רש"ל כ' דהתר ל"ג שייך אחר ד"ה ויתה. ואתיו דרש"י בא להסתיענו ענינו של מקל אבל ולתי דמה שפר' רודה מכה ומיסרה אינו אלא לפי מ' של רש"י ולא"ל מי' של רודה שמכה בו את הבהמה. [l] לשהר ככך כל"ל. [m] [ופי' תוס' סוכה יב: ד"ה מהו דמימה ומה שנתחב שם על הגליון רש ליישב קלת].

גליון הש"ס

גמ' ואי' בל הטבעות. עי' כלים פ"ל מ"ג כר"ש ד"ה לתעלה מן המסבר: שם דאי לענין טומאה דא ודא אחת היא. עי' לקמן ס ע"א תוס' ד"ה לתלר אחת: שם בשלימה. עי' לקמן ס ע"ב תוס' ד"ה הואיל ואמה אומרת: תוס' ד"ה היא של אלמוג וכו' לא שמיה בית קבול. עי' לעיל ד' ח ע"א תוס' ד"ה יעל אחר. סוכה דף יב ע"ב תד"ה מהו דמימה:

לעזי רש"י

בוקל"א. אבום.
בראצייר"א [ריבריצייר"ר]. להמשיל שיריולים.
אישפיגל"א
[אישפיגל"א]. סיכה (ר"שאינה נקובה", בגינגוד לסחט רגילה שהיא נקובה).
פרינט"א. חיר.
רואיירא"ה [רידויל"א]. חלודה.
לימ"א. פציירה.
בשטי"ל. אוכף.

רבינו חננאל (המשך)

בכתביהא תנא במחוללין. כלומר חללין הן כלשון נבובים אלו השדרין, והמים באין בהם מכל צד ואין שם חציצה. תנא ומכנים חכילים לתוך ידו. ובלבד שלא יכרוך לתוך ידו, ובלבד שלא יכתוך ע"ג ידו. ולא שלשל חבלים מידו יתר מעשה. שאל תלמיד את ר' אלעזר שמעתי חלוקה בין טבעת לטבעת. א"ל לענין שבת בין טבעת שיש עליה חותם לטבעת שאין עליה חותם, אבל לענין טומאה כל טבעות דינם אחד. ואמוקנא טבעת של אדם, של אצבע, של מתכת, הכל דינם אחד לענין טומאה. וכן נמי מחט שלימה, שיפא נקובה הכל דינם אחד לענין טומאה. ואם היא ניטל חלודה או עוקצה או העלת חלודה ומעכבת התפירה (או נקובה) טהורה היא. ואקשינן ולענין שבת אנה היא חלוקה בין מחט למחט, והתניא מחט בין נקובה בין שאינה נקובה מותר לטלטלה בשבת. ושנינן הא תירגמא אביי זו הבריתא אליבא דרבא דאמר מחט שניטל עוקצה או חריזה מדלענין טומאה לאו כלי הוא ובטהורה היא, לענין שבת נמי לאו כלי הוא ואסור

מסורת הש"ס

א) כלים פכ"ה מ"ט לקמן נח: סוכה יג: קדושין נט. [מנחות סט:]. ב) תוספתא דכלים (כ"מ) פ"כ. ד) כלים פ"ב מ"ח. ה) תוספתא שם. ו) לקמן נט: כלים פ"ג מ"ז. ז) לקמן קכג. כלים שם מ"ה. ח) כלים שם. ט) לקמן קכג. [תוספתא שם]. י) ל"ל תמרו. כ) [לקמן סב. קמו: קכג. מירוכין מח: פסחים יב: סוכה יט. כתובות קו. ב"מ כב. פ: קז. קט. בכורות נה. יומא פיסה כ:] יבמות. שם ד"ה חיסון]. ל) רש"ל כ' דהתר ל"ג שייך אחר ד"ה ויתה. ואתיו דרש"י בא להסתיענו ענינו של מקל אבל ולתי דמה שפר' רודה מכה ומיסרה אינו אלא לפי מ' של רש"י ולא"ל מי' של רודה שמכה בו את הבהמה. מ) לשהר ככך כל"ל. נ) [ופי' תוס' סוכה יב: ד"ה מהו דמימה ומה שנתחב שם על הגליון רש ליישב קלת].

מוסף רש"י

כל הכלים יורדין לידי טומאתן. לידי תורת טומאה (לקמן נח:). במחשבה. כגון עור מתוקן שתתו המעגלים עומד ואינו מקבל טומאה עד שיעשו המעגלים, חיסר עליו לעשותו שלמן, דאינו חסר שום מלאכה, דהשתא מיד ראוי לשלמן, מקבל טומאה מיד (מנחות סט וכ"ש סוכה יב:) וכגון בולמי כלים, דאמר בהכל שחשבן (חולין כה.) כל שעתיד לשוף לשכן ולגרר, ואמר התם דאמרי חסרון מלאכה היא דקיבולים, יאם חיסר עליו אלא לשוף ולגרר, דמתחבר זו לידי גמר מלאכה מכאן ולהבא (קדושין נט:). וראין עולין מטומאתן. מסקינגלים, אלא בשינוי מעשה, שיעשה בה מעשה לקלקלם, שיחברם לו יוקבם, וכן עד שלא קבלו טומאה אין עולין מתורת קבלת טומאה שיהיה נחחבר זו לא אלא בשינוי מעשה, עד שיחחיל לשוף לשכן ולגרר (קדושין נט:). וכגון שינהו לשלחן ולדרגם וחיסר עליו לרלועות ונמלא אין מחחבר מכשלחן מתורת קבלת טומאה (סוכה עט:).

רב נסים גאון

והא איבא חציצה. בראש מסכת ערובין (דף ד) אמרו חציצין דאחרייתא נינהו דכתיב (ויקרא טו) ורחץ במים את כל בשרו שלא יהא דבר חוצץ בין מים לבשרו. ויעיקר דילה בכמס: סוכה (דף ו) בפרק א' ובכמס: מקוואות בפרק ט'. הא תירגמא אביי בגלומי. ותמצא עיקר דיבור זה בכמ' כל הכלים (דף קכג) הניטלין בשבת. ואני אבאר לך פירושו כי

רבינו חננאל

טהורות. ואוקמה ר' יצחק נפחא בבאין מנוי אדם, כלומר טבעת אדם היתה ונעשית עתה שיר לבהמה. ואוקמה רב יוסף הואיל ואדם מושך בהן. פי' פעמים שמכנים אדם אצבעו באותו השיר ומושך בה הבהמה, שנמצאת טבעת העשויה לאצבעו של אדם, כמו מקל בהמה של מחבת שמאה מפני שמחזיקה אדם ורודה בה כר. ושובלין במקומה. והא עביד חציצה, כלומר כיון שהשיריך הללו נושכין זה לזה הרי מקום הנשיכה פתוח ואין המים באין בהם. ופרק ר' אמי בשריתכן, כלומר ריתכן באור והשבילן במים בעודן השיריך כמו נחלים להחשות שהמים באין אליהם מכל צד. ואמרינן איי פירוקא דר' אמי דלא כר' יצחק נפחא היא, דאי אליבא דר' יצחק נפחא טבעת של בהמה יורד לקבל טומאה. אפילו אם יחשב עליה להיות טבעת של אדם. וטבעת של אדם אינה עולה מידי טומאה. כלומר מתניתא דקתני בין נקובה בין שאינה נקובה מותר לטלטלה בגלומי כלי מחבת היא, כלומר עדיין גולם, הוא חוט של ברזל, ועדיין הוא צריך לנקבו ולחדד לו עוקם לעשותה מחט, ועכשיו אין לה לא נקב ולא עוקם, ואמרינן זמנין דמיטלף עליה דהאי גולם ומשוי ליה מנא כמות שהיא, אבל מחט שניטל חריזה שלה או עוקצה לבין נרוטאות זריק לה. חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא קשורה לו כו'. אוקמא שמואל בשקשורה לו מע"ש. וקי"ל בוותיה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com